

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Vojtěcha Šimíčka, soudkyně Michaely Bejčkové a soudců Radana Malíka, Petra Mikeše (soudce zpravodaj), Pavla Molka, Milana Podhrázkého a Ivo Pospíšila v právní věci navrhovatele: **Ing. Mgr. Pavel Karpíšek**, zast. Mgr. Martinem Svobodou, advokátem, sídlem Nádražní 2495/20, Plzeň, a účastníků řízení: **1) Státní volební komise**, sídlem nám. Hrdinů 1634/4, Praha 4, **2) Ing. Mgr. Miroslav Kroc**, zast. JUDr. Ing. Bc. Milanem Mlezivou, advokátem, sídlem Skrétova 1011/48, Plzeň, a **3) politické hnutí STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ**, sídlem Malostranské náměstí 266/5, Praha 1, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **Petr Vanka**, o návrhu na vyslovení neplatnosti volby kandidáta ve volbách do Senátu Parlamentu, konaných ve dnech 20. a 21. 9. 2024 a ve dnech 27. a 28. 9. 2024, ve volebním obvodě č. 8 – Rokycany,

t a k t o :

- I. Návrh se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Volební stížnost

[1] Navrhovatel se návrhem doručeným Nejvyššímu správnímu soudu 9. 10. 2024 domáhá vyslovení neplatnosti volby kandidáta ve volbách do Senátu Parlamentu, konaných ve dnech 20. a 21. 9. 2024 a ve dnech 27. a 28. 9. 2024, ve volebním obvodě č. 8 – Rokycany.

[2] Výsledky ve volbách pro obvod č. 8 – Rokycany byly následující:

Kandidát	1. kolo – počet hlasů	%	2. kolo – počet hlasů	%
Ing. Mgr. Pavel Karpíšek	6 921	20,23	0	0
Petr Vanka	12 126	35,44	8 427	43,87
Ing. Tomáš Rada	3 778	11,04	0	0
Ing. Pěnkava Jaromír	2 842	8,30	0	0

Ing. Mgr. Miroslav Kroc	8 544	24,97	10 782	56,12
-------------------------	-------	-------	--------	-------

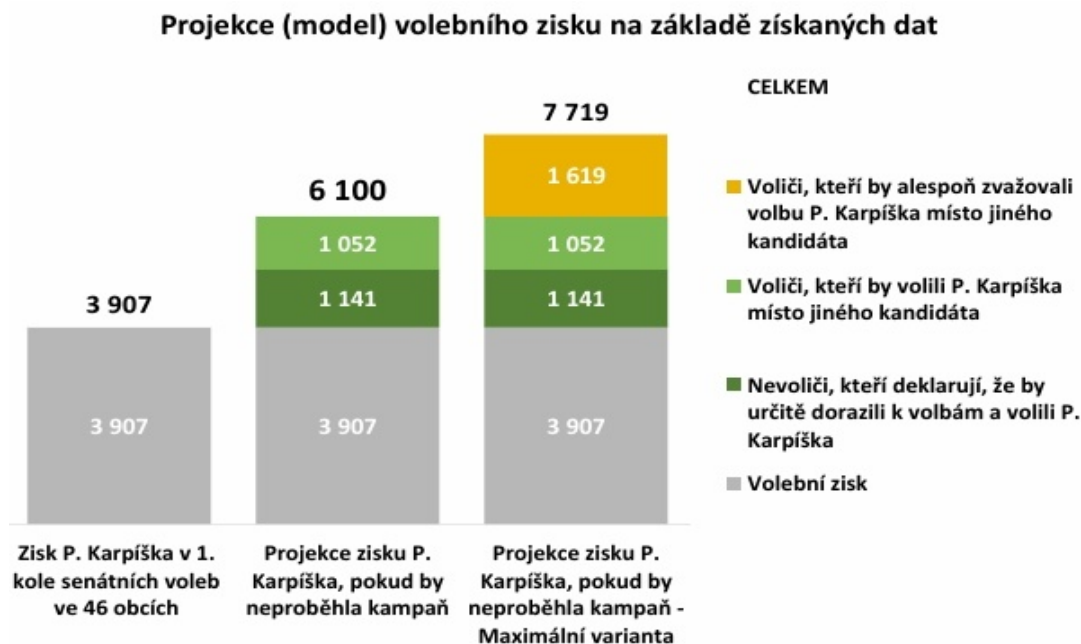
[3] Navrhovatel namítá, že o něm byly zveřejněny nepravdivé informace v rozporu s § 16 odst. 5 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů (dále jen „volební zákon“). Konkrétně dne 19. 9. 2024 byl několika tisícům voličů doručen do schránky leták obsahující sdělení *„PROČ MÁ PLZEŇ-SEVER NEJDRAŽŠÍ VODU V REPUBLICE???* *Na prameni sedí tlustá žába jménem Vodárenská a kanalizační a.s. Stopy vedou k senátorovi a starostovi Vejprnic Karpíškovi a spol. [...] A PLZEŇ SEVER? NESKUTEČNÝCH 163 Kč/m3 ... Děkujeme Senátorovi Karpíškovi (ODS) a místopředsedovi Váchalovi (ODS) za skvěle vyjednané podmínky, které neumožňují navíc využívat evropské dotace na opravu vodohospodářství“*. Sdělení je nepravdivé a vytváří dojem, že navrhovatel má zásadní vliv na cenu vody v okrese Plzeň – sever. Karikатурně vykreslená zelená žába ho zesměšňuje a snižuje v očích voličů. To vedlo k tomu, že voliči volili jiného kandidáta.

[4] Nepoctivou a nečestnou volební kampaň vedl i kandidát Petr Vanka (ANO 2011), který 19. 9. 2024 zveřejnil na sociální síti dva příspěvky odkazující na leták a dále zveřejnil na webu Parlamentních listů příspěvek obsahující totožné informace jako leták. V senátním obvodu byl rovněž na několika místech vylepen plakát Pirátské strany *„Bojuji proti Karpíškově předražené vodě“*. Nepoctivou a nečestnou kampaň tak vedl i kandidát Jiří Pěk, který byl na plakátu vyobrazen.

[5] V důsledku letáků došlo k „zatmění“ volebních výsledků. Kdyby nedošlo k lživým tvrzením, postoupil by navrhovatel do druhého kola. To dokládá sociologickým šetřením týkajícím se 46 obcí ve volebním obvodu č. 8 - Rokycany. Kampaň měla negativní vliv na jeho vnímání. Celkem 71 % osob v sociologickém průzkumu uvedlo, že se jejich náhled na něj po obdržení informace zhoršil. Kampaň tak při přepočtu na celou populaci zafungovala na 29 % oprávněných voličů. To navrhovatele připravilo o přibližně 2 200 hlasů. Získaný počet hlasů mohl být ještě vyšší, pokud by se k jeho volbě přiklonila část voličů, kteří jej v důsledku kampaně vyřadili z okruhu přijatelných kandidátů. Nadto jde o počet týkající se pouze 46 ze 150 obcí. Rozdíl v počtu voličů mezi ním a v pořadí druhým kandidátem v prvním kole však byl pouze 1 623 hlasů.

[6] Vliv kampaně na volební výsledek ve 46 obcích má tedy být podle navrhovatele následující:

pokračování

II. Vyjádření účastníků řízení, osoby zúčastněné na řízení a replika navrhovatele

[7] Zvolený kandidát Ing. Mgr. Miroslav Kroc k návrhu uvedl, že leták nebyl způsobilý ovlivnit voliče tak, aby navrhovatele nevolili. Voliči o jeho nezvolení uvažovali jistě po delší dobu. Nadto je sporné, zda leták měli k dispozici, pokud jim byl vhozen do schránky až 19. 9. 2024 nebo i později. On sám ho v poštovní schránce nenašel. Navrhovatel měl rozsáhlou předvolební kampaň. Kampaň Petra Vanky den před volbami je proto zanedbatelná. Cena vody je voličům známa. I v jiných obcích jim je účtována podobná cena. Rozdíl hlasů byl dostatečný. Nešlo o jednotky či desítky hlasů, nýbrž o 1 623 hlasů. Leták proto nemohl „zatemnit“ volební výsledky. Spojení navrhovatele s drahou vodou nemohlo způsobit zásadní odliv jeho voličů. Z průběhu voleb je zřejmé, že si voliči přáli změnu ve funkci senátora. Na jeho zvolení proto neměl vliv souboj navrhovatele a Petra Vanky. Zvolený kandidát závěrem navrhl, aby Nejvyšší správní soud volební stížnost zamítl.

[8] Státní volební komise uvedla, že průzkum provedený u 1,8 % voličů není dostatečně reprezentativní. Nevyplyvá z něj zároveň složení vzorku respondentů. Ani zjevně závažný fault ve volební kampani nemusí výsledek výrazněji ovlivnit, pokud na něj mohl kandidát reagovat. Navrhovatel tak mohl učinit i těsně před volbami například skrze sociální sítě.

[9] Navrhovatel v replice k výše uvedeným vyjádřením uvedl, že sociologický průzkum byl proveden v dostatečné kvalitě a na dostatečně velkém vzorku respondentů. Rozsáhlejší šetření nebylo možné provést s ohledem na lhůtu pro podání návrhu. Zvoleného kandidáta navrhovatel nespojuje s negativní kampaní. Pouze se domáhá toho, aby proběhly volby, které nebudou touto kampaní ovlivněny. Z výsledků prvního kola zároveň nevyplyvá, že by voliči preferovali zvoleného kandidáta.

[10] Petr Vanka, jako osoba zúčastněná na řízení (dále „OZNŘ“), k návrhu uvedl, že výsledek voleb není důsledkem lokální kampaně, nýbrž odráží neoblíbenost vládních stran. Výsledek prvního kola kopíroval průběh voleb do zastupitelstva Plzeňského kraje, a to bez návaznosti na šířené letáky. Na jejich přípravě a distribuci se on sám nijak nepodílel. To, že v příspěvku na leták odkázal, nepředstavuje nezákonnou politickou soutěž. Hodnocení výkonů politických konkurentů na základě obecně známých a veřejně dostupných informací je běžnou a neodmyslitelnou součástí kampaně. Z obchodního rejstříku vyplývá, že navrhovatel je členem správní rady společnosti Vodárenská a kanalizační. Jako člen statutárního orgánu tak má na její chod podstatný vliv. To vyplývá i z evidence skutečných majitelů, kde je navrhovatel zapsán jako jeden ze skutečných majitelů této společnosti. Ta dodává vodu a přímo se podílí na cenotvorbě dodávek vody v regionu. Funkční období navrhovatele ve vrcholné politice pak odpovídá období, kdy tato společnost měla největší zisky a kdy docházelo k nárůstu ceny vodného a stočného. Je pravda, že okres Plzeň-sever nemá absolutně nejdražší vodu, avšak s malým rozdílem se řadí mezi tři okresy s nejdražší vodou. Výrok o nejdražší vodě tak není zcela nepravdivý. O vysoké ceně vody se v regionu diskutuje již řadu let. Toto téma bylo součástí kampaní v komunálních volbách letech 2016 až 2024. Příspěvky OZNŘ na sociální síti měly malý dosah. Navrhovatel neprokázal, že by letáky obdrželo několik tisíc voličů. Sociologický průzkum není věrohodný důkaz. Navrhovatel týden před volbami jako starosta obce Vejprnice rozeslal občanům dopis, ve kterém je uvedeno, že rada obce se rozhodla i pro rok 2024 poskytnout finanční dar svým občanům na „zastropování“ ceny vodného a stočného ve výši 750 Kč. To mohlo ovlivnit volby více než kampaň vedená proti navrhovateli.

[11] Obě posledně uvedená podání byla zaslána všem účastníkům řízení a OZNŘ, kteří na ně již dále nereagovali.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

III.1 Průběh řízení

[12] Nejvyšší správní soud přípisem ze dne 16. 10. 2024, čj. Vol 27/2024-39, sdělil navrhovateli, že k jeho volební stížnosti nelze přihlížet. Byla totiž odeslána z datové schránky zástupce, avšak podepsána byla prostým elektronickým podpisem jeho advokátního koncipienta. Podle soudu se proto jednalo o vadné elektronické podání advokátního koncipienta [stanovisko pléna Nejvyššího soudu ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. Plsn 1/2015, č. 1/2017 Sb. NS, bod 28 písm. c)], přičemž tuto vadu nelze ve volební věci zhojit s ohledem na § 93 odst. 2 s. ř. s. Účastníky tak soud informoval, že řízení nebylo řádně zahájeno, a věc je u něj proto skončena.

[13] Navrhovatel proti postupu Nejvyššího správního soudu brojil ústavní stížností. Ústavní soud jí nálezem ze dne 18. 12. 2024, sp. zn. Pl. ÚS 30/24, vyhověl. Dospěl totiž k závěru, že podle § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, svědčí podání učiněnému prostřednictvím datové schránky fikce podpisu, která je vázána k osobě, již byla datová schránka zřízena (tj. advokátovi). Není tak podstatné, kdo je prostým elektronickým podpisem uveden jako podepisující osoba (tedy advokátní koncipient) v návrhu na zahájení řízení, byl-li návrh odeslán z datové schránky advokáta a nedošlo-li ke zneužití přístupových údajů do jeho

pokračování

datové schránky. Ústavní soud proto Nejvyššímu správnímu soudu přikázal, aby volební stížnost navrhovatele projednal a rozhodl o ní.

III.2 Obecná východiska

[14] Nejvyšší správní soud v souladu se závazným právním názorem Ústavního soudu volební stížnost věcně přezkoumal. Dospěl však k závěru, že není důvodná.

[15] Předmětem sporu v nyní posuzované věci je otázka, zda volební kampaň vedená proti navrhovateli den před volbami byla nezákonná, a pokud ano, zda měla za následek hrubé ovlivnění výsledku voleb.

[16] Podle § 16 odst. 5 volebního zákona platí, že *volební kampaň musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a politických stranách nebo koalicích, na jejichž kandidátních listinách jsou uvedeni, zveřejňovány nepravdivé údaje.*

[17] Podle § 87 odst. 3, 4 a 5 volebního zákona platí, že návrh na neplatnost hlasování, voleb či volby kandidáta může podat navrhovatel, má-li za to, že *byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky* hlasování, voleb či volby kandidáta (zvýrazněno NSS).

[18] Navrhovatel se petitem volební stížnosti domáhal vyslovení neplatnosti volby kandidáta. Soud však není petitem návrhu vázán a je oprávněn posoudit návrh zejména s ohledem na jeho obsah nebo povahu věci. Jednotlivé subtypy řízení ve volebním soudnictví jsou přístupné a soud je oprávněn v rámci jednoho a téhož řízení petit překvalifikovat (usnesení NSS ze dne 20. 11. 2014, čj. Vol 23/2014-110, *senátor Miroslav Antl*, bod 12). S ohledem na obsah volební stížnosti je zřejmé, že pokud by Nejvyšší správní soud shledal nezákonnost, která hrubě ovlivnila volební výsledek, pak by s ohledem na zjištěný vliv této nezákonnosti na volební proces jen těžko sám mohl vyslovit neplatnost volby kandidáta. Navrhovatel totiž tvrdí, že nezákonností bylo stíženo již první kolo volby do Senátu. Pokud by tomu tak opravdu bylo, jen obtížně by soud mohl předvídat, jak by dopadlo kolo druhé. Za této situace by proto bylo velmi pravděpodobně namísto případně vyslovit neplatnost voleb jako takových.

[19] Volební soudnictví poskytuje primárně ochranu objektivnímu volebnímu právu, tedy volebnímu procesu jako celku. Všechny možné vady volebního procesu a pochybení v něm jsou proto relativní a jejich význam je třeba poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb do zastupitelského orgánu jako takového nebo na výsledek volby konkrétního kandidáta, popřípadě na výsledek hlasování (nález Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, *senátor Jan Nádvorník*). Přezkum voleb proto soud zpravidla činí v následujících krocích: 1) nejprve zkoumá protizákonnost, tj. porušení některých ustanovení zákona upravujícího volební proces, 2) dále se zabývá tím, zda existuje vztah mezi touto protizákonností a volebním výsledkem, a 3) konečně zda tato protizákonnost má zásadní intenzitu, která ve svých důsledcích znamená, že došlo k ovlivnění voleb (usnesení NSS ze dne 2. 7. 2004, čj. Vol 6/2004-12, č. 354/2004 Sb. NSS, a k modifikaci třetího bodu algoritmu v důsledku zavedení pojmu *hrubé ovlivnění* od 1. 1. 2017 viz usnesení NSS ze dne 15. 2. 2018, čj. Vol 16/2018-33, č. 3717/2018 Sb. NSS).

[20] Ústavní soud se v nálezu ze dne 2. 4. 2019, I. ÚS 4178/18, *volby do zastupitelstva města Strakonice*, zabýval tím, jaká míra důkazu je vyžadována k prokázání skutkových tvrzení o hrubém ovlivnění voleb. Uvedl, že nepostačuje „*důkazy podložená pravděpodobnost ovlivnění, ale je třeba prokázat samotné ovlivnění. V tomto ohledu je však třeba uvést, že volební soud často hodnotí, zda by výsledek dějů ve skutečném světě byl jiný, pokud by i ony děje byly jiné. Odkrytí faktických souvislostí zde není možné na základě výsledku voličů, odborného posouzení příslušných jevů z hlediska fyzikálních, resp. přírodních zákonů, ale nanejvýš prostředky sociálních věd. Volební soudy však těmito prostředky nedisponují a ani vlastní soudní řízení není k jejich získání uzpůsobeno. Pro závěr o hrubém ovlivnění voleb je tedy určující komplexní hodnocení skutkového stavu zjištěného v (časově) omezených možnostech volebního soudu z hlediska toho, zda skutková tvrzení o jiném přidělení mandátů, pokud by nebylo došlo k vadě volebního procesu, odpovídají zkušenostem běžného života a soudce je o jejich pravdivosti vnitřně přesvědčen bez rozumných pochybností [...]*“ (bod 76 citovaného nálezu; zvýrazněno NSS). Soud tak nemusí mít absolutní (100 %) jistotu o tom, že k hrubému ovlivnění voleb došlo, nýbrž musí bez rozumných pochybností dospět k závěru, že pokud by k nezákonnosti nedošlo, byl by výsledek jiný. Přestože se tento nálezu týkal voleb do zastupitelstev obcí, je použitelný i na volby do Senátu, neboť ustanovení volebních zákonů jsou co do parametrů soudního přezkumu voleb formulována totožně (usnesení NSS ze dne 2. 11. 2020, čj. Vol 3/2020-48, senátor David Smoljak, bod 9).

[21] Navrhovatel spatřuje porušení § 16 odst. 5 volebního zákona v tom, že se ve veřejném prostoru objevily informace o jeho osobě coby jednom z kandidátů, a tyto informace považuje za nepravdivé.

[22] Volební zákon sice požaduje, aby byla volební kampaň vedena „čestně a poctivě“, aniž by však, kromě požadavku pravdivosti údajů zveřejňovaných o kandidátech, legálně definoval, co se těmito pojmy myslí. Soudy proto „*musí vycházet nejen z toho, jak jsou tyto pojmy chápány v běžném životě, ale současně musí i přihlížet k charakteru volební kampaně, která má jistě svá specifika vyplývající z vyostřeného střetu mezi jejími aktéry, kteří se jednak snaží získat podporu pro svůj volební program, jednak podlomit důvěru k volebnímu soupeři*“ (usnesení NSS ze dne 29. 6. 2006, čj. Vol 45/2006-17, č. 963/2006 Sb. NSS).

[23] Nejvyšší správní soud byl v prvních letech své existence zastáncem širšího pojetí výkladu pojmu čestnosti a čistoty voleb. Ústavní soud však zaujal výklad užší, podle něž v průběhu volební kampaně „*jsou voličům často velmi emocionální a vyostřenou formou předkládány argumenty, které mají ovlivnit jejich volební chování a rozhodnutí, koho budou volit. Smyslem volební kampaně v pluralitní demokracii však je nepochybně také to, aby byly posouzeny i ty nejkontroverznější otázky programu politických stran a kandidátů obecně, tak i jejich osobních vlastností a způsobilosti zastávat volenou veřejnou funkci. Jen v takovém případě budou moci voliči rozhodovat se znalostí věci a jen tak může být naplněna ústavní zásada, podle které je lid zdrojem veškeré státní moci. Pokud volební zákon hovoří o požadavku čestného a poctivého vedení volební kampaně, má tím na mysli to, co se dříve označovalo jako čistota voleb (srov. § 56 odst. 1 zákona č. 75/1919 Sb., kterým vydává se řád volení v obcích republiky Československé). Nelze však tyto pojmy vykládat z hlediska soukromého práva a obecné morálky, neboť jde o jejich použití v podmínkách volební kampaně, která není ničím jiným než bojem o*

pokračování

hlasy voličů. Jeho negativní projevy lze regulovat, nelze je však zákonem vyloučit“ (nález senátor Jan Nádvozník).

[24] Volební soud se tedy podle judikatury Ústavního soudu nemůže stavět do pozice konečného arbitra slušnosti a etiky, neboť není jediným ochráncem korektnosti celého volebního procesu (usnesení NSS ze dne 18. 2. 2013, čj. Vol 12/2013-64, bod 23). Jak Nejvyšší správní soud připomněl ve vztahu k velmi nevybíravé předvolební kampani před prvními přímými volbami prezidenta republiky, jsou to voliči, „*kterým v první řadě přísluší hodnotit volební kampaň jednotlivých kandidátů a chování těchto kandidátů během ní. Voličům přísluší vyhodnotit volební kampaň v celé její šíři i v jejích jednotlivostech. To se týká též morálních aspektů vedení kampaně, hodnocení toho, zda jednotlivé výroky pronesené kandidáty nejsou zavádějící, zda se kandidát neuchýlil k příliš konfrontačnímu stylu atd. Za podstatné zdejší soud považuje, aby měli kandidáti v kampani možnost, pokud tak uznají za vhodné, se vyjádřit ke krokům, i těm kontroverzním, svého protikandidáta a tím umožnit voličům, aby si sami o kandidátech udělali vlastní představu. Je pak na voličích, aby výsledek tohoto svého hodnocení promítli do rozhodnutí, jak naložit se svým hlasem. [...] Role soudu působícího ve volebním soudnictví je v daném ohledu podpůrná a nastupuje až v tom krajním případě, kdy by se volební kampaň vymanila zákonem nastaveným pravidlům pro její provádění, že by se nedalo mluvit o čestném a poctivém politickém boji. Platí přitom, že ne každé jednání v rámci volební kampaně, které může být některými voliči vnímáno jako neetické, nevhodné či nevkusné, zároveň okamžitě přesahuje rámec poctivé a čestně vedené volební kampaně, jak ji pojímá zákon o volbě prezidenta republiky, a stává se protiprávním. Je totiž nutno akceptovat, že ve volebním klání je možné počítat i s poměrně ostrými souboji jednotlivých kandidátů.“ (usnesení NSS ze dne 18. 2. 2013, č. j. Vol 27/2013-83, bod 13). Samo o sobě proto není nezákonné používat přiměřená zveličení či tvrzení vyvolávající negativní emoce ve vztahu k protikandidátovi.*

[25] Při kvalifikaci určitého sdělení jako volební kampaně ve smyslu § 16 odst. 5 volebního zákona tak je třeba vzít v úvahu cíl sdělení a zejména jeho objektivní způsoblost ovlivnit rozhodování voličů ve prospěch nebo neprospěch konkrétního kandidáta. Podstatné jsou především konkrétní skutkové okolnosti, a to například vyznění a intenzita sdělení, jednostrannost či časová a věcná souvislost s volebním procesem (bod 12 usnesení senátor David Smoljak). Zároveň je třeba zohlednit, zda namítané porušení zákona způsobil kandidát, jehož zvolení je napadáno. Není sice vyloučeno, aby důvodem neplatnosti voleb bylo porušení právních předpisů způsobené třetí osobou. Mělo by se však jednat o výjimečnou situaci (nález Ústavního soudu ze dne 18. 2. 1999, sp. zn. I. ÚS 526/98, senátorka Dagmar Lastovecká). Časový aspekt může mít význam při posouzení intenzity protizákonnosti (krok 3) algoritmu přezkumu, bod [19] výše).

III.3 K volební kampani proti navrhovateli

[26] V nyní posuzované věci není sporu o tom, že informace zveřejněné před volbami o navrhovateli představují volební kampaň ve smyslu § 16 odst. 5 volebního zákona. Nejvyšší správní soud se proto nejprve zabýval tím, zda tato volební kampaň byla nezákonná. Navrhovatel na podporu svých tvrzení týkajících se vedení volební kampaně doložil leták, který byl vhozen občanům do schránky den před volbami, příspěvky šířené téhož dne kandidátem Petrem Vankou a plakát kandidáta Jiřího Peka, který však nekandidoval do Senátu, ale do zastupitelstva Plzeňského kraje v souběžně probíhajících krajských volbách.

Z těchto důkazů má podle něj vyplývat, že k „zatmění“ volebního výsledku došlo v důsledku nečestné a nepoctivé volební kampaně.

[27] Nejvyšší správní soud však dospěl k závěru, že není třeba provádět dokazování, neboť i kdyby navrhovatel výše uvedenými důkazními návrhy prokázal obsah a rozsah šířených tvrzení tak, jak je cituje v návrhu, nebyla by dána jejich protizákonnost, a to z níže uvedených důvodů.

[28] Nejvyšší správní soud předně podotýká, že navrhovatel šíření samotných letáků, od jejichž obsahu se následně měly odvíjet i tvrzené příspěvky Petra Vanky (k jejich hodnocení blíže viz bod [34] níže), nepřičítá žádnému z protikandidátů. Ostatně na letáku jsou odkazy na webové stránky www.pirativejprnice.cz, www.vejprnice.eu a www.pravdaovode.cz. Česká pirátská strana však ve volebním obvodu č. 8 – Rokycany žádného kandidáta do Senátu neměla. Jedná se tak o případ volební kampaně třetí osoby. Již tato skutečnost vede soud k jisté zdrženlivosti, neboť případné porušení volebního zákona třetí osobou by mělo zpochybnit zcela výjimečně (bod [25] výše). Zároveň si je však vědom, že při souběhu voleb je třeba toto pravidlo vykládat flexibilněji, neboť kampaně se často navzájem prolínají a ovlivňují, případně je dokonce nemusí být možné ani mezi sebou rozlišit.

[29] Z hlediska hodnocení zákonnosti obsahu pak je rovněž podstatné, že informace zveřejněné o navrhovateli nemají významně hanlivou či urážlivou povahu. Jak z letáku cituje sám navrhovatel, jeho text spojuje žábu na letáku primárně s regionální vodárenskou společností („*Na prameni sedí tlustá žába jménem Vodárenská a kanalizační a.s.*“), a nikoliv přímo s osobou navrhovatele. Předmětem informací šířených před volbami v souvislosti s navrhovatelem bylo téma vysoké ceny vody na území okresu Plzeň-sever. Toto téma není z pohledu standardní předvolební kampaně v regionech nijak specifické, překvapivé či výbušné. Je zcela běžné, že se v rámci předvolební kampaně řeší témata, která se dotýkají každodenně podstatné části občanů v daném volebním obvodu (například zdravotnictví či regionální dopravy). Cena vodného a stočného mezi tato témata jistě patří. Skutečnost, že podle navrhovatele cena vodného a stočného (163 Kč/m³) v daném obvodu není úplně nejdražší v republice, pak není z pohledu korektnosti volební kampaně dostatečně významná. Jak totiž uvedl Nejvyšší správní soud v bodě [24] výše, ve volební kampani není obecně vyloučeno uvádět údaje přiměřeně zveličené, neboť to z povahy věci patří k ostrosti politického souboje o přízeň voličů. Sám navrhovatel tvrdí, že nejvyšší cena je v Kladně, a to 175 Kč/m³. I pokud tedy cena v okrese Plzeň-sever není úplně nejvyšší, je stále zjevně velmi vysoká, jestliže rozdíl mezi ní a cenou v Kladně činí přibližně 7 %. Ostatně také OZNŘ uvedla, že sice jde o částečně nepřesný údaj, ale stále jde o jeden ze tří okresů s nejdražší vodou v rámci Česka. Toto tvrzení OZNŘ odpovídá navrhovatelem zaslané cenové mapě. Nejde tak o natolik nepřiměřené zveličení, aby dosahovalo intenzity neférovosti volební kampaně.

[30] Spojení navrhovatele s vysokou cenou vodného a stočného zároveň není samo o sobě zavádějící. To, že je navrhovatel ve správní radě společnosti Vodárenská a kanalizační, si mohl kdokoli dohledat ve veřejně přístupném obchodním rejstříku. Jako člen správní rady je členem statutárního orgánu této společnosti a podílí se na formování jejího obchodního vedení [§ 456 odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)]. Pokud tato společnost určuje výši vodného a stočného v daném

pokračování

volebním obvodu, což navrhovatel nezpochybňuje, pak vlastní činností a hlasováním ve správní radě může na cenovou politiku působit i sám navrhovatel. Na tom nic nemění to, že při svém rozhodování samozřejmě musí vzít v úvahu objektivní okolnosti, jako jsou zejména náklady na budování a udržování vodárenské infrastruktury. Právě v tomto směru se navrhovateli zjevně jeví leták jako neúplný či zavádějící.

[31] Šířená informace však nebyla zjevně nepravdivá, spíše je jen zkratkovitá a nešla do hloubky problému. To však není ve volebních kampaních nic neobvyklého (k tomu viz například posouzení sloganu „*Stop imigrantům a Drahošovi, tato země je naše, volte Zemana*“ v usnesení sp. zn. Vol 16/2018-33, bod 32).

[32] Navrhovatel navíc ani sám netvrdí, že by se samotné téma vysoké ceny vodného a stočného ve veřejném prostoru objevilo poprvé až den před volbami. Naopak předložil volební plakát České pirátské strany, na kterém má být vyobrazen kandidát do krajského zastupitelstva Jiří Pek se sloganem „*Bojuji proti Karpíškově předražené vodě*“. Ten podle navrhovatele byl vylepen na několika místech ve volebním obvodu, přičemž netvrdí, že by se na daných místech také objevil až poslední den před volbami. Téma vysoké ceny vodného a stočného tak podle všeho existovalo ve veřejném prostoru již delší dobu nezávisle na obsahu šířených letáků a nezávisle na volbách do Senátu. To odpovídá tomu, že bylo použito Jiřím Pekem právě v rámci volební kampaně týkající se voleb do krajského zastupitelstva. K tomu lze doplnit, že i OZNŘ poukázala na to, že toto téma bylo součástí volebních kampaní do komunálních voleb již od roku 2016.

[33] To odpovídá zmíněné běžnosti tohoto tématu volební kampaně (bod [29] výše). Spíše u výbušných témat lze totiž očekávat, že budou šířena těsně před volbami tak, aby zapůsobila na emoce voličů a změnila jejich rozhodnutí. Lze si jen stěží představit, že by voliči ve volebním obvodu č. 8 – Rokycany o ceně vodného a stočného nevěděli, jestliže za vodu pravidelně platí. Nad rámec nutného odůvodnění lze poukázat na to, že přítomnost tématu potvrzuje i OZNŘ zaslaný dopis navrhovatele, ve kterém jako starosta obce Vejprnice, informuje o finančním daru obce na „zastropování“ ceny vodného a stočného pro rok 2024. V dopise přitom zároveň zmiňuje hledání řešení, které umožní dodávku kvalitní pitné vody za přijatelnou cenu.

[34] Lze tak shrnout, že šířený plakát nepřinášel informace, které by bylo možné označit za výslovně nepravdivé, přičemž zároveň se zjevně nejednalo o informace a téma, které by ve veřejném prostoru nebylo známé. Ze shora uvedených důvodů tak nepředstavoval nepoctivou či nečestnou volební kampaň ve smyslu volebního zákona.

[35] Jde-li o příspěvky kandidáta Petra Vanky, jejich obsah evidentně, jak uvádí i navrhovatel, obsahově navazoval na šířený leták. Opět tak v nich je řešena vysoká cena vodného a stočného a společnost Vodárenská a kanalizační ve spojitosti s navrhovatelem. Přestože v tomto případě jde o volební kampaň přičitatelnou jednomu z kandidátů, platí o obsahu příspěvků to, co bylo výše řečeno o obsahu letáků. Poselství šířených informací totiž bylo prakticky totožné. Petr Vanka sice v příspěvku na sociální síti Facebook podle navrhovatele zároveň uvedl, že „*NECHCI platit na Plzni-severu NEJDRAŽŠÍ VODU v ČR a sponzorovat několik vykuků - více v přiloženém letáku.*“ Soud však nepovažuje nepřímé označení navrhovatele za „vykuka“ za zásah do čestnosti a poctivosti volební kampaně. Byť

se s tímto slovem obecně pojí negativní konotace, nejedná se o výraz vulgární či jinak hrubě neslušný.

[36] Soud proto uzavírá, že šíření letáků a příspěvků den před volbami nepředstavovalo překvapivou akci v závěru předvolební kampaně, nýbrž akci určenou maximálně k vyzdvižení problému drahé vody, o kterém voliči v daném obvodu z povahy věci museli vědět celé volební období. Šířené informace zároveň nebyly zjevně nepravdivé. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že volební kampaň s ohledem na výše uvedené okolnosti nebyla nečestná a nepoctivá ve smyslu § 16 odst. 5 volebního zákona, jak tvrdí navrhovatel. Nebyl tak naplněn již první krok algoritmu přezkumu, a to porušení volebního zákona (bod [19] výše). Volební stížnost navrhovatele proto není důvodná.

[37] Nejvyšší správní soud však nad rámec rozhodovacích důvodů pro úplnost podotýká, že i kdyby byl naplněn první krok algoritmu přezkumu, nebylo by možné bez rozumných pochybností dospět k závěru, že pokud by k navrhovatelem kritizované volební kampani nedošlo, byl by výsledek jiný (bod [20] výše). Ačkoliv by byl zřejmě naplněn druhý krok algoritmu, tedy samotná potencialita ovlivnění výsledku, nebyl by naplněn krok třetí, tedy, že by soud mohl dospět bez rozumných pochybností k tomu, že by skutečně vedla k hrubému ovlivnění voleb.

[38] Předložený sociologický průzkum dle navrhovatele naznačuje, že je pravděpodobné, že v důsledku volební kampaně k ovlivnění došlo. To by mohlo být relevantní, ale pouze při velmi těsném výsledku, pokud by šlo o zjevně nepravdivou či lživou kampaň, na kterou by kandidát nemohl reagovat.

[39] Rozdíl mezi kandidátem postupujícím do druhého kola a navrhovatelem však byl 1 623 hlasů. To představuje zhruba čtvrtinu z hlasů, které navrhovatel obdržel (bod [2] výše). Skutečný počet odevzdaných hlasů pro navrhovatele tak byl významně nižší oproti druhému postupujícímu nejen v absolutních číslech, ale i v procentech (rozdíl 4,74 %). Soud proto považuje za nepravděpodobné, že by informace zveřejněné den před volbami měly za následek odliv tak velkého množství voličů. Sociologické průzkumy mají z povahy věci pouze omezenou vypovídací schopnost. To platí tím spíše, pokud jsou činěny na omezeném počtu respondentů (v této věci pouhých 204 respondentů z celkového množství 116 095 voličů zapsaných ve volebním seznamu pro volební obvod č. 8 – Rokycany).

[40] Tvrzení navrhovatele, že mohl mít dle sociologického průzkumu až o 2 200 hlasů více, pokud by k řešené volební kampani nedošlo, tak představuje pouhou predikci a spekulaci. I kdyby proto byl naplněn první krok algoritmu přezkumu, Nejvyšší správní soud by nemohl mít bez rozumných pochybností za to, že volební kampaň mohla vést k nezvolení navrhovatele, a že tedy v jejím důsledku došlo k hrubému ovlivnění voleb (náleznález volby do zastupitelstva města Strakonice; bod [20] výše).

IV. Závěr a náklady řízení

[41] Nejvyšší správní soud dospěl z výše uvedených důvodů k závěru, že návrh není důvodný, a proto jej zamítl. Protože ve věci neprováděl dokazování, rozhodl bez jednání podle § 90 odst. 3 s. ř. s.

pokračování

[42] O nákladech řízení soud rozhodl podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebních žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. ledna 2025

Vojtěch Šimíček
předseda senátu